

Tilki Gerçekten Kurnaz mıdır?

Kurnaz sözcüğü, sözlükte "başkalarını kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini bilen" olarak tanımlanır. Tilkinin kurnaz olup olmadığını anlamak için davranışlarının 'kurnaz' tanımına ne kadar uyduğu araştırılabilir.

Avcıların köpekleriyle birlikte geldiklerini çıkardıkları gürültüden anlayan tilki, en kısa sürede inine girip, inindeki yeraltı yolları arasındaki odalardan birine saklanır. İninde, tehlike anında kaçmak için birçok giriş-çıkış deliği vardır. Tilki, inine girip saklanmadan önce, kimi deliklerin önüne taze dışkı bırakır. Deliklerden birinin önündeki dışkının tazeliğini gören avcılar, onun içeride olduğuna karar verir ve uygun bir yerde beklemeye başlarlar. Avcıların yanında bu toprakaltı yollara girip tilkiyi çıkaracak bir köpek varsa (Teriyer gibi) ve bu köpek inin içindeki yollarda ilerlemeye başlarsa, tilki onun varlığını sürünmesinden ve soluk alışından hemen anlar. Bunun üzerine, hemen en yakın çıkış deliğinden kaçarak köpeğin elinden kurtulur.

Çok sert geçen kış aylarında bütün hayvanlar gibi tilkinin de yiyecek bulması güçleşir. Daha önceden toprağa gömerek üzerini idrarıyla işaretlediği yedek besinleri yoksa, saatlerce, hatta günlerce av aramak zorunda kalır. Kuzgunlar, onu izleyip avdan artacaklarla beslenmeyi umarlar. Kuzgunları gören ve izlendiğini anlayan tilki, uygun bir

yerde kendini karların üzerine atıp ölü taklidi yapar. Kuzgunlar bir süre beklerler. Tilkinin kıpırdamadığını görünce içlerinden çevik ve cesur bir öncüyü durumu anlamaya gönderirler. Kuzgunların en ilginç özelliklerinden biri, avlarını didiklemeden önce gözlerini çıkarmalarıdır. Öncü kuzgun gelip tilkinin başına doğru ilerler. Tilki bunu kirpiklerinin arasından görür. Kuzgun, tilkinin gözlerine doğru yöneldiği anda tilki onu yakalar. En azından bir öğünlük yemeğini elde etmiştir.

Köpekler, tilkiyi kovalarken, tilki bazen yakındaki bir dereye yönelir. Dere kenarındaki sığ sulardan yürür. Böylece köpeklerin kendi kokusunu alarak onu izlemelerini önler. Bir başka durumda da kovalanırken, yakındaki bir ahıra ya da otlayan sığırlar varsa onların yanına gider. Sığır dışkısına bata çıkıp yürüyerek dışkının ayaklarına iyice bulaşmasını sağlar. Köpekler dışkı kokusunu sevmediklerinden tilkinin izini sürmekten vazgeçerler. Bu yolla tilki yine canını kurtarmış olur.

Usta olmayan avcılarla karşılaşan tilki, avcılar tam ateş edecekken yüzlerine atlayıp bol tüylü kuyruğuyla avcının yüzünü kapatır. Neye uğradığını anlayamayan ve kısa bir süre de olsa şaşkınlığı geçmeyen avcı sendelerken tilki kaçıp canını kurtarır. Tüm bunları okuduktan sonra tilkinin kurnaz olup olmadığına siz karar verebilirsiniz.

Erdoğan Sakman